دۇنيە جانە اۋقىم: ازيا ـ ەۋروپا قۇرلىعىنىڭ دامۋ ومىرشەڭدىگى مەن كومەسكى كۇشىن ايگىلەدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

"وسىندا تۇرىپ، تاريحقا قايىرىلا قاراپ، تاۋ قويناۋىندا جاڭعىرعان كەرۋەن قوڭىراۋىن ەستىگەندەي، ءشۇل دالادا بۇداقتاي كوتەرىلگەن ءتۇتىندى كورگەندەي بولدىم". 2013 ـ جىلى 9 ـ ايدا ءتوراعا شي جينپيڭ قازاقستاندا ساپاردا بولعاندا ماڭىزدى ءسوز سويلەپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىن بىرگە قۇرۋ باستاماسىن تۇڭعىش رەت العا قويدى. بۇل ءدال 3 ـ كەزەكتى جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسى وتكىزىلىپ جاتقان كەز بولىپ، سول جىلى كورمەگە قاتىناسقاندارىنىڭ ايرىقشا جىگەرلەندىردى.

9 جىل ۇاقىتتا "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" باستاماسى جەلى بويىندا ءار ەلدى "بىرگە اقىلداسۋعا"، "بىرگە قۇرۋعا"، "بىرگە يگىلىكتەنۋگە" باستادى، جۇڭگونىڭ شينجياڭى جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ وزەكتى رايونى رەتىندە، تاريحتا بولماعان وسى ۇلى باستاماعا كۇا بولدى، "جالپى جوبادان" "ەگجەي ـ تەگجەيلى جوباعا" دەيىن، اسقار تاۋ، تەرەڭ اڭعاردان اسىپ، قۇمدى ءشول، جايپان دالانى كەسىپ ءوتىپ، ايبىنى اسقاق اسىم كارتينانى باياۋ اشتى.

بيىل 9 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنىنەن 16 ـ كۇنىنە دەيىن ءتوراعا شي جينپيڭ ورتا ازيادا مەملەكەت دەڭگەيىندە سايىپ ساپاردا بولدى، بۇل جاڭا تيپتى ايدارشا ۋيرۇس وكپە قابىنۋ ىندەتى تۇلعاناننان بەرى، ەلىمىز مەملەكەت باسشىسىنىڭ تۇڭعىش رەت ساپارعا شىعۋى، ونىڭ ءمانى زور، ۇاقىت ءساتى ەرەكشە، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ ەل ءىشى، حالقارا سىندى ەكى كەلەلى جاعدايدى ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ازيا ـ ەۋروپا قۇرلىعىن بەتكە الىپ جولعا قويعان ءبىر رەتكى كەلەلى ديپلوماتيالىق قيمىل، شەشۇشى تاريحي كەزەڭدە ورىستەتىلگەن ءبىر رەتكى بەلەستىك مانگە يە ماڭىزدى ساپار.

ءتوراعا شي جينپيڭنىڭ ورتا ازيادا ساپارىنىڭ ءىل جەتىستىگى ەڭ الدىمەن شينجياڭنىڭ پايدادان يگىلىكتەنۋىنە، ورايدى يگەرۋىنە مۇمكىندىك بەردى.

"بۇگىنگى دۇنيە جۇزىندە حالقارالىق جاعدايدا تەرەڭ وزگەرىستەر تۇرلىپ، 'ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى' بىرگە قۇرۋ باستاماسىنىڭ وزەكتى باسىمدىعى اناعۇرلىم كورىنەكتىلەنۋدە". 7 ـ كەزەكتى جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىنىڭ نەگىزگى قوناق ەلى قازاقستاننىڭ زۇڭتۇڭگى توقايەۋ اشىلۋ سالتىندا ءسوز سويلەپ، بىلاي دەپ قارادى: جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسى حالقارالىق ساۋدا تۇعىرىنا اينالىپ ۇلگىرىپ، ءار ەلدىڭ ەكسپورتىنا اناعۇرلىم كەڭ وراي ازىرلەدى.

اقيقات جولى كوپكە ورتاق، الەم ايلىسى ءبىر شاڭىراق. سەلبەستىك جاسىپ تەڭ يگىلىككە كەنەلۋ جولى، وركەنيەتتەر ءوزارا ۇلگى الۋ جولى بۇرىنعى مەن بۇگىنگى جالعاپ، شينجياڭنان ءوتىپ، دۇنيە جۇزىنە بەت الدى.

شينجياڭ "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" وزەكتى رايونىنىڭ ءبىرى رەتىندە، جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسى جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونىن قۇرۋدىڭ ماڭىزدى تۇعىرى رەتىندە، ارقالاعان تاريحي بورىشى ەرەكشە زور، اتقاراتىن رولى تولەنشە ماڭىزدى.

دۇنيە ءجۇزىنىڭ اۋقىمى سان الۋان قۇبىلعان جاعدايداعى قاجەتتى تالعام

"ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" جۇڭگودان باستاۋ العانمەن، جەتىستىگى دۇنيە جۇزىنە ءتان؛ تاريحقا تامىر تارتىپ، بولاشاققا بەت الدى. ول ءاسلى زامانا اۋقىمىن اڭداي ءبىلۋدىڭ ءونىمى. 2017 ـ جىلى 5 ـ ايدا تۇڭعىش كەزەكتى "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" حالقارالىق سەلبەستىك جوعارى دارەجەلىلەر تالقى مىنبەرىندە ءتوراعا شي جينپيڭ: "بۇل باستاما مەنىڭ دۇنيە ءجۇزىنىڭ اۋقىمى جونىندەگى باعامىم مەن وي ـ تولعاممىنان تۇندىرىلعان"، ـ دەدى.

ءبىز ءدال حالقارالىق جاعداي سان الۋان قۇبىلعان، سىن ـ سايىس پەن وراي قاتار ءومىر سۇرگەن داۋىردە تۇرمىز. قيىندىقتارعا جولىققان سايىن، قانشالىقتى قيان ـ كەسكى بولعان سايىن، ادامزات قوعامى بولاشاقتى نەگىز ەتكەن ستراتەگيالىق ويلاۋ مەن قايسار تالعامدى سونشالىقتى قاجەت ەتەدى، ءىرى ەلدىڭ جاۋاپكەرشىلىگى ارقالاۋدىڭ سونشالىقتى قاجەت ەتەدى.

"جۇڭگونىڭ باسشىسىنىڭ كورەگەندىگى مەن سۇڭعىلالىعى جانە شينجياڭ حالقىنىڭ قاجىرلى ەڭبەگى بولعاندىقتان، شينجياڭ قازىر جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ تورابىنا اينالدى. شينجياڭنىڭ وزگەشە مادەنيەتىنىڭ الۋان تۇرلىلىگى، ستراتەگيالىق ورنى، ءىل بايلىعى جانە ءبىرشاما تەز دامۋ قارقىنى ونى بۇكىل رايونىنىڭ دامۋىنداعى دەمەۋشىگە اينالدىردى"، ـ دەدى پاكىستاننىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىسى مويىن حاك وسى كەزەكتى كورمەدە وتكىزىلگەن جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونىن دامىتۋ جوعارى دارەجەلىلەر تالقى مىنبەرىندە تەبىرەنىپ.

وزگەرىستەگى دۇنيەدە دامۋدىڭ ءسوزسىز بولاتىندىعىن تۇراقتاندىرۋدا شينجياڭنىڭ جەتەرلىكتەي تولىق نەگىزى بار.

ـــ شينجياڭدى سەنتر ەتكەن ءجيى اۋياتسيا، تەمىر جول جانە تاس جول لەنيالارى بەينە كوبەلەكتىڭ قاناتىنداي شعىس، باتىس ەكى باعىتقا جايىلىپ، ەل ءىشى، حالقارا سىندى ەكى ۇلكەن بازاردى تۇتاستىردى.

ـــ الەمدە ەنەرگيامەن قامداۋ جەتكىلىكسىز بولىپ وتىرعان جاعدايدا، ميللىوندىعان جىلدان بەرگى تابيعي قور وسىناۋ توپىراققا تاۋسىلماس بايلىق سيلادى. شينجياڭدا مۇناي ـ تابيعي گاز، كومىر بايلىعى جانە باسقا دا كوپتەگەن كەن ونىمدەرى بايلىعى مول، بۇكىل ەلدىڭ ەنەرگيا ءبىر تۇتاس جۇيەسىندەگى ماڭىزدى ءۇشىر، مەملەكەتتىڭ ەنەرگيا حاۋىپسىزدىگىنىڭ ورنىقتىرعىشى.

ـــ "كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۋىن ەڭ جوعارى مانىنەن اسىرماۋ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۋ" نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋدا شينجياڭنىڭ جاڭا ەنەرگيا كاسىپ سالاسىنىڭ جەدەل دامۋىن جەبەيتىن وراسان زور كومەسكى كۇشى بار. ءشول ـ جازيراداعى جەل جانە قۇمدىقتاعى كۇن نۇرى سارقىلماس تازا ەنەرگيانى ەلەكتر تورى ارقىلى السىتارعا جەتكىزۋدە.

ـــ شينجياڭ شىعىس پەن باتىس مادەنيەتى توعىسقان ءۇشىر، ۇزاق ۇاقىتتىق ءوزارا توعىسۋ، قاتار ءومىر ءسۇرۋ، داۋ ارقىلى بوگەنايى بولەك وڭىرلىك ماڭىزدەنيەت پەن ۇلت مادەنيەتىن قالىپتاستىردى. جۇڭگونىڭ شينجياڭنداعى كوپتەگەن از ۇلت بۇقارا سىنىڭ تۇڭعىرەكتەگى ەلدەر حالقىمەن ءتىلدى بايلانىسقان، ادەت ـ عۇرپى جاقىن، ءداستۇرلى دوستىعىنىڭ تورىكىنى تىم ارىدا جاتىر، سىرتپەن بولعان اۋىس ـ كۇيىس، سەلبەستىكتى ىلگەرىلەتۋدە وزگەشە گۇمانيتارلىق شارت ـ جاعدايعا يە.

...

وسىنداي ءبارى شينجياڭنىڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىن قۇرۋداعى ورنى مەن رولىن باسۇعا كەلمەيتىندىگىن ايگىلەيدى، جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىنىڭ مۇندا ساۋلەلەندىرگەن تۇعىرلىق، دانەكەرلىك رولى تىپتەن كورنەكتى.

"ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول"، تۇپتەپ كەلگەندە، داۋ ءۇشىن. داۋ ــ ادامزات قوعامىنىڭ ماڭگىلىك تاقىرىبى، كوپشىلىك بىرگە دامىسا عانا ناعىز دامىعاندىق سانالادى.

ءتوراعا شي جينپيڭ 7 ـ كەزەكتى جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىنە جولداعان قۇتتىقتاۋ حاتىندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ازيا ـ ەۋروپا قۇرلىعى داۋ ومىرشەڭدىگىنە جانە كومەسكى كۇشكە تولى، "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى" بىرگە قۇرۋ حالقارالىق سەلبەستىگىندەگى ءتۇيىندى ءۇشىر. جاقىنعى جىلداردان بەرى جۇڭگونىڭ شينجياڭى وڭىرلىك ورىن بىرىسىمدەنعەن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىن بەلگەرىلەتىپ، جۇڭگو مەن ازيا ـ ەۋروپا وڭىرىندەگى ەلدەردىڭ ۇلاسۋىن ـ تۇتاسۋىن، ءوزارا تيىمدىلىك جاساپ سەلبەسۋىن، بىرگە دامۋىن جەبەپ، بەلسەندى ناتيجەگە قول جەتكىزدى.

شينجياڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ ماڭىزدى قۇرۋشىسى بولىپ قالماستان، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدىڭ ۇلگىسى قوسۋشىسى.

ءدال «شي جينپيڭ "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" جونىندەدە» ايتىلعانداي، "'ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول' قۇرىلىسى حالقارالىق سەلبەستىك جۇلگەسىندە ءارقايسى جاقتار بىرگە اقىلداسۋ، بىرگە قۇرۋ، بىرگە يگىلىكتەنۋ پرينسيپىنەن جازباي، دۇنيە ءجۇزى ەكونوميكاسى ءدوپ كەلگەن سىن ـ سايىستارعا قول ۇستاسا توتەپ بەرىپ، داۋدىڭ جاڭا ورايىن اشىپ، داۋدىڭ جاڭا قوزعاۋشى كۇشىن قاراستىرىپ، داۋدىڭ جاڭا ءورىسىن كەڭەيتىپ، ارتقىشىلىقتار ارقىلى ءبىرىن ـ ءبىرى تولقىتاۋدى، ءوزارا تيىمدىلىك جاساپ تەڭ يگىلىككە كەنەلۋدى جۇزەگە اسىرىپ، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسى بەتالىسىنا قاراي ۇزدىكسىز قادام تاستادى. بۇل مەنىڭ وسى باستامانى العا قويۋداعى اۋەلگى ماقساتىم، سوندىقتان وسى باستاما ارقىلى جۇزەگە اسىرۋدى ءۇمىت ەتكەن ەڭ جوعارعى نىسانام".

ازيا ـ ەۋروپا ەكونوميكاسىن ارتتىرۋداعى قوزعاۋشى كۇشكە دەم بەرەتىن ماڭىزدى تىرەك تيانعى

9 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى كورمە تولىق تابىسپەن جابىلدى، تاپسىرىلعان جاۋاپناما توتەنشە كوز تارتتى ـــ 7000عا جۋىق شەكارا ءىشى ـ سىرتىنداعى ارناۋلى ساتىپ الۋشى ساۋدانى جەبەۋ قيىملى مەن ساتىپ الۋدى تۇيىلستىرۋگە ينتەرنەت جەلىسىندە جانە ينتەرنەت جەلىسىندەن تىس ات سالىسىپ، جيىنى 11 رەت قارجى قوسۋدى جەبەۋ قيىملىن، 22 رەت ساتىپ الۋدى ءتۇيىلستىرۋ قيىملىن وتكىزىپ، جيىنى 448 نىسانعا قول قويىپ، قول قويىلعان جالپى سوما ءبىر تريللىيون 171 ميلليارد 300 ميلليون يۋانعا جەتتى. تىزبەك ـ تىزبەك سيفرلار كىسىنى جىگەرلەندىرەدى.

كورمە جينالىسى جەتىستىگىنىڭ استارىندا شينجياڭنىڭ رەفورمانى، داۋدىڭ توقتاتپاعان، سىرتقا ەسىك اشۋدىڭ ايالداتپاعان، وزەكتى رايون رولىن كۇش سالا ساۋلەلەندىرىپ، شعىس، باتىس ەكى بازاردى جەتەكتەگەن جاندى امالياتى جاتىر.

تىرەك تياناعى مىقتى بولعاندا عانا سۇيىمەندى تىرەپ تۇرا الادى.

9 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى ءتوراعا شي جينپيڭ قازاقستان مەدياسىندا جاريالاعان «جۇڭگو ـ قازاقستان قارىم ـ قاتىناسىنىڭ الدىڭعىعا مۇراگەر، كەيىنگىگە بۇيداگەر بولۋ بارىسىندا اناعۇرلىم زور داۋدى جۇزەگە اسىرۋىن ىلگەرىلەتەيىك» دەگەن تاقىرىپتاعى اۋتورلى ماقالاسىندا "جۇڭگو مەن قازاقستاننىڭ بايلانىس جەلىلەرى جان ـ جاقتى تۇتاستى" دەگەن باعا بەردى ءارى "ەكى ەل تاس جول، تەمىر جول، اۋياتسيا، مۇناي ـ تابيعي گاز قۇبىرىن قامتىعان جان ـ جاقتى، ستراتەگيالىق تۇتاسقان توردى ءسىزتى قۇردى، ەۋروپا ـ ازيانى ەندەي وتەتىن، قولايلى، جوعارى ءونىمدى بولعان قۇرلىق، تەڭىز كوپ فورمالى بىرلەسكەن تاسىمال 'ۇلكەن كۇرە تامىرىن' تۇلعالاۋعا كۇش سالۋدا"، ـ دەپ اتاپ كورسەتتى.

ءۇرىمجى حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعى ـــ شينجياڭنىڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونىن قۇرۋداعى بەلگى سىپاتتى ينجەنەرىلىك ىسى، 2015 ـ جىلدىڭ سوڭىنان باستاپ سالىنعاننان بەرى، جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزىن نەگىزگى تۇتقا ەتىپ، تەمىر جول، تاس جول، تەڭىز جولى ـ تەمىر جول، تاس جول ـ تەمىر جول بىرلەسپە تاسىمالداۋ سياقتى زات اينالىمى ۇيىمىنىڭ جوعارى ونىمەن جۇمىس جۇرگىزۋىن جۇزەگە اسىرىپ، قوس باعىتتا اشىق ۇلكەن ارنانى بىرتىندەپ قالىپتاستىردى.

ازيا ـ ەۋروپا قۇرلىعىندا جۇيىتكىگەن جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارى قۇددى بايىرعى جىبەك جولىندا كەرۋەندەردىڭ بۇگىنگى كەسكىنى سىپەتتى. باسپە وتكەن جەرلەردە جاڭا زات اينالىمى، ونەركاسىپ، ساۋدا ورتالىقتارى قاز ـ قاتار ەكسە كوتەردى.

ءۇرىمجى حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعىن باستاماشى ەتكەن شينجياڭ "ءبىر پورت"، "ەكى رايون"، "بەس ۇلكەن ورتالىق" جانە "شەكارا وتكەلى ەكونوميكالىق بەلدەۋىن" جەدەل قۇردى. تاس جول، تەمىر جول، اۋياتسيا، حابارلاسۋ، قۇبىر جەلىسى "بەس ءبىر تۇلعالاندىرىلعان" ۇلاسقان، تۇتاسقان تور جۇيەسى، نەگىزىنەن، قالىپتاسىپ، "وزەكتى رايوننىڭ" تارتىمدىلىعى بارعان سايىن كورىنەكتىلەنە ءتۇستى.

ارنا قۇرىلىسىن "قاڭقا سۇيەك" دەسەك، ەكونوميكا ـ ساۋدا سەلبەستىگى "ەت پەن قان". شينجياڭ باسقا ەل ۇكىمەتتەرىمەن اراداعى ەكونوميكا ـ ساۋدا اۋىس ـ كۇيىسىن، سەلبەستىگىن ۇزدىكسىز كۇشەيتىپ، توڭىرەكتەگى ەلدەرمەن ىندەتتەن بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحانيزمىن قۇردى، كەمەلدەندىردى. ەل ءىشى، حالقارا سىندى قوس اينالىمنىڭ شەشۇشى ءوڭىرىن قۇرۋدى ارقاۋ ەتىپ، "باتىستان ەنگىزۋ، شعىستان اكەلۋ"، "شعىسپەن بىرلەسىپ، باتىسقا شعارۋ" بويىنشا كاسىپ سالاسى تىزبەگىن، قامداۋ تىزبەگىن، زات اينالىمى تىزبەگىن العاشقى ادىمدا قالىپتاستىرىپ، حالقارالىق ساۋدا "دوستار شەڭبەرىن" ۇزدىكسىز كەڭەيتتى.

"مەن شينجياڭنىڭ ساقادايى سايى تۇرعانىن، جۇڭگونىڭ كورشى ەلدەرمەن ەكونوميكالىق بايلانىس سەلبەستىگىن قويۋلاتۋىندا، ۇلاستىرۋدا، تۇتاستىرۋدا كۇشەيتۋىندە باستاماشىلدىق رول اتقارا تىندىعىن قۇانا بايقادىم". پاكىستاننىڭ زۇڭلىي شاھباز بىلاي دەدى: "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جول" باستاماسىنىڭ جەتەكشى نسانى رەتىندە، جۇڭگو ـ پاكىستان ەكونوميكا ءدالىزى نسانى وڭىرلىك ۇلاستىرۋ، تۇتاستىرۋ جاعىندا جاڭا ءورىس اشتى، جۇڭگونىڭ شينجياڭىمەن ساۋدا، ساياحات، مادەنيەت جانە گۇمانيتارلىق جاقتاردىڭ سەلبەستىك پەن اۋىس ـ كۇيىستى ونان ارى كۇشەيتۋدى كۇتەمىز.

قىرعىزستاننىڭ ءبىرىنشى ورىنباسار زۇڭلىي قاسىمالىەۋ بىلاي دەپ قارادى: قىرعىزستان مەن جۇڭگونىڭ ساۋدا سەلبەستىگى ەكى جاقتى سەلبەستىكتى تەرەڭدەتۋدە شەشۇشى رول اتقارىپ وتىر. نەگىزدىك قۇرىلعىلار قۇرىلىسى، قاتىناس ـ تاسىمال، ەنەرگيا، وڭدەۋ كاسىبى، اۋىل شارۋاشىلىعى، كەن اشۋ كاسىبى، ساياحات جانە جۇڭگونىڭ شينجياڭىمەن بولعان شەكارالىق سەلبەستىكتىڭ ءبارى ەكى جاقتى ەكونوميكا ـ ساۋدا سەلبەستىگىندەگى ەڭ ماڭىزدى جانە ەڭ بولاشاعى بار مازمۇن.

وسى كەزەكتى كورمەدە ءبىر توپ ناقتى ەكونوميكا ـ ساۋدا جەتىستىكتەرى ىركەس ـ تىركەس تياناقتانىپ، گۇلدەنگەن، ورنىقتى، اشىق شينجياڭ دۇنيە ءجۇزىنىڭ بىرگە داۋىنا اناعۇرلىم زور جۇڭگو كۇشىن قوسۋدا.

تاريحتىڭ ساعات ستىرەلكاسى جاڭا بەلگىنى كورسەتتى. ازيا ـ ەۋروپا قۇرلىعىنىڭ قويناۋىندا شينجياڭ داۋىرمەن تەڭ ىلگەرىلەيتىن دارقان قۇشاعى مەن جىگەرى ارقىلى شار تاراپتان كەلگەن قوناقتارمەن، دوستارمەن بىرگە سەلبەسىپ بولاشاققا اتتانادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

حالقىنىڭ شارۋاشىلىق ـــ ەلمىزدىڭ ەكونوميكالىق تۇزىمىندەگى ىشكى فاكتور، حالقىنىڭ كاسىپورىندار مەن حالقىنىڭ كاسىپكەرلەر ءۇز ادامدارىمىز. پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى شي جينپيڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى حالقىنىڭ شارۋاشىلىقتىڭ داۋىن مەن ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى قىزمەتىنە بارىنشا ءمان بەردى، نىقىلاستى قامقورلىق جاسادى، باس شۇجي شي جينپيڭ تالاي رەت ماڭىزدى ءسوز سويلەپ، ماڭىزدى نۇسقاۋ بەرىپ، ءبىزدىڭ جاڭا داۋىردەگى ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋمىزگە، جالپىلىق مەنشىككە جاتپايتىن شارۋاشىلىقتىڭ اقاۋسىز داۋىن جەبەۋمىزگە جانە جالپىلىق مەنشىككە جاتپايتىن شارۋاشىلىق قايراتكەرلەرىن اقاۋسىز جەتىلدىرۋىمىزگە ايقىن بەتالىس كورسەتىپ، ءتۇبىرلى بويسۇنۋ ولشەمىن ازىرلەدى.

شينجياڭنىڭ ايبىنى اسقاق داۋ باردىسىندا، ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى ىستەرى باستان ـ ايىاق ءداۋىردىڭ داۋىمەن ۇندەس بولىپ، شينجياڭنىڭ ءتۇرلى ىستەرىمەن بىرگە العا باستى.

جاڭا داۋىرگە قادام تاستاعاندا، بۇكىل رايوندىق ءار دارەجەلى ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن تولىق، دالمە ـ ءدال دايەكتىلەندىرىپ، شينجياڭنىڭ رەفورما، داۋ، ورنىقتىلىق قاجەتىن ارقاۋ ەتىپ، بىرلەستىكتى ساياسي جاقتان قۇرۋعا، بىرلەستىكتى ىنتىماقتاسا ەڭسەلەندىرۋگە، بىرلەستىكتى قىزمەت وتەۋ ارقىلى كورىنىس كەيىتۋگە، بىرلەستىكتى رەفورما ارقىلى قۇدىرەتتەندىرۋگە تاباندى بولىپ، قالىڭ حالقىنىڭ كاسىپورىندار مەن حالقىنىڭ شارۋاشىلىق قايراتكەرلەرىن بار زەيىندەرىن سالىپ شارۋاشىلىق جۇرگىزىپ، داۋدى كوزدەپ، جاڭالىق اشۋعا ۇمتىلىپ، "مىڭ كاسىپورىن مىڭ قىستاققا كومەكتەسۋ"، "10 مىڭ كاسىپورىن 10 مىڭ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ" سياقتى ارەكەتتەرگە بەلسەنە ات سالىسۋعا ىنتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايىاندى تىنىشتىعىنا ماڭىزدى ۇلەس قوستى.

بۇگىنگى شينجياڭدا قوعامدىق كەلەلى جاعداي ورنىقتى، حالىق تىنىش ءومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرۋدە، تياناننان الابنىڭ بارلىق جەرىنەن تىنىش تا بەرەكەلى، قارىشتاپ دامعان جاڭا لەپ ەستى. "ءبىر بەلدەۋ، ءبىر جولدى" بىرگە قۇرۋدىڭ ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىلۋىنە بىلەسە، شينجياڭ ەندىگارى شالعاي ءۇڭىر ەمەس، قايتا وزەكتى رايون، توعىز جولدىڭ تورابى بولدى. قالىڭ حالقىنىڭ كاسىپورىندارىنىڭ شينجياڭداعى داۋ ساحناسى اناعۇرلىم ۇلكەن، ورايى اناعۇرلىم كوپ، شارت ـ جاعدايى اناعۇرلىم جاقسى بولدى. شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى داۋىنىڭ ماڭىزدى ستراتەگيالىق ورايى مەزگىلىن يگەرىپ، كاسىپكەرلەر رۋحى مەن ۇستا رۋحىن زور كۇشپەن اسقاقتاتىپ، تارتىپكە، زاڭعا بويسۇنىپ وندىرىسپەن، تيجاراتپەن شۇعىلدانۋ، زاڭ، بەلگىلەمە بوينشا ساۋداعەن اينالىسىپ، كاسىپورىن اشۋ جاقتارىندا بەلسەنە ىسكەرلىك كورسەتىپ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى داۋدى ىلگەرىلەتۋ، حاۋىپسىز داۋ جاعىندا بەلسەنە ىسكەرلىك كورسەتىپ، نەپال قۇاتى مەن باسەكەلىك قۇاتى بار بىرەگەي كاسىپورىندى كۇش سالا تۇلعالاپ، قىزمەتىن ءسۇيىپ، كاسىبىن ارداقتاۋدىڭ، زاڭعا بويسۇنىپ، تيجارات جۇرگىزۋدىڭ، شارۋاشىلىق قۇرىپ، جاڭالىق اشۋدىڭ، قوعامنىڭ قارىمجىسىن قايتارۋدىڭ ۇلگىسى بولۋعا ۇمتىلىپ، اناعۇرلىم كوركەم شينجياڭ قۇرۋعاتىڭ دا اناعۇرلىم زور ۇلەس قوسۋ كەرەك.

ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى قىزمەتى ـــ پارتيانىڭ بىرلىكساپ قىزمەتى مەن ەكونوميكالىق قىزمەتىنىڭ ماڭىزدى مازمۇنى، ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى ىستەرى ـــ جۇڭگوشا سوتسيالىزم ىستەرىنىڭ ماڭىزدى قۇرامداس بولىگى. ءار دارەجەلى ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى "ەكى كەلەلى جاعدايدى" كوكەيدەن شىعارماي، "مەملەكەتتىڭ زور ءىسىن" ەستە بەرىك ساقتاپ، بىرلىكساپ سىپاتىنىڭ، ەكونوميكا سىپاتىنىڭ، حالقىنىڭ سىپاتىنىڭ ورگانيكالى بىرلىگىنە تاباندى بولىپ، ساياسي جاقتان جەتەكتەۋدى كۇشەيتىپ، يدەيا ـ ساياسي نەگىزىن بەكەمدەۋ مەن ورتاق تانىمدى كەڭ كولەمدە ۇيىستىرۋ جاعىندا اناعۇرلىم زور بورىش ارقالاۋ؛ بەلسەنە مىندەتتى اتقارىپ، جاڭاۋاپكەرشىلىكتى ادا ەتىپ، حالقىنىڭ شارۋاشىلىقتىڭ اقاۋسىز داۋىن مەن حالقىنىڭ شارۋاشىلىق قايراتكەرلەرىنىڭ اقاۋسىز جەتىلۋىن جەبەۋ جاعىندا اناعۇرلىم زور رولىن ساۋلەلەندىرۋ؛ وزىندىك قۇرىلىستى كۇشەيتىپ، ۇيىستىرۋ قۇاتىن، نەپال قۇاتىن، اتقارۋ قۇاتىن كۇشەيتۋ جاعىندا اناعۇرلىم كۇش سالۋ كەرەك. ءار دارەجەلى پارتكومدار مەن ۇكىمەتتەر ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى قىزمەتىن زور كۇشپەن قولداپ، ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگىنىڭ قىزمەت فۇنكتسياسىن اتقارۋىنا، رولىن ساۋلەلەندىرۋىنە تاماشا شارت ـ جاعداي ازىرلەۋ؛ حالقىنىڭ كاسىپورىندارىنىڭ داۋىن قولداۋدى ءبىر ماڭىزدى مىندەت ەتىپ، حالقىنىڭ كاسىپورىندارىنىڭ داۋىنا، حالقىنىڭ كاسىپكەرلەرىنە اناعۇرلىم كوپ ۇاقىت جانە زەيىن ـ زەردە جۇمساپ كوڭىل ءبولۋ كەرەك.

جاڭا داۋىردەگى جاڭا جورىقتا شي جينپيڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ توڭىرەگىنە اناعۇرلىم تەعىز ىنتىماقتاسىپ، "ەكىنى تۇراقتاندىرۋدىڭ" شەشۇشى ءمانىن تەرەڭ ءتۇسىنىپ، "ءتورت تانىمدى" كۇشەيتىپ، "ءتورت سەنىمدى" بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋدى" ورىنداپ، ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگى قۇرىلىسىن شىن مانىندە پارتيانىڭ حالقىنىڭ شارۋاشىلىق قىزمەتىنە باسشىلىق ەتۋدەگى ماڭىزدى شەبى ەتىپ قۇرىپ شعىپ، حالقىنىڭ شارۋاشىلىق قايراتكەرلەرىن پارتيانىڭ توڭىرەگىنە ىنتىماقتاستىرىپ، حالقىنىڭ شارۋاشىلىقتىڭ اقاۋسىز داۋىن اناعۇرلىم ويداعىداي ىلگەرىلەتىپ، پارتيا 20 ـ قۇرىلتايىنىڭ جەڭىسپەن اشىلۋىن ءءس جۇزىندىك ارەكەتىپەن قارسى الايىق!